

Gemachtigd opzichters

In september duiken ze weer op in het straatbeeld: de gemachtigd opzichters. Ze helpen kinderen veilig oversteken van en naar school. Maar waar zet je ze het best in?

Aan welke school is toezicht nodig en aan welke is er minder noodzaak? Waar zet je best politie in, waar gemeenschapswachten? Leuven zocht een manier om de nood aan verkeerstoezicht aan en rond haar scholen objectief te beoordelen.

Hoe zet je verkeerstoezicht in op de juiste plaatsen?

interview

Leuven heeft meer dan 30 scholen. Het schooltoezicht gebeurt zoals in veel andere steden en gemeenten door de lokale politie, de gemeenschapswachten en burgers die de opleiding 'gemachtigd opzichter' hebben gevolgd bij de lokale politie. Op veel plaatsen is hun aanwezigheid historisch gegroeid of willekeurig bepaald.

Drie criteria

"We zochten naar een manier om de aan- of afwezigheid van verkeerstoezicht aan scholen te objectiveren," zegt Riet Engelen, diensthoofd gemeenschapswachten in Leuven. "Samen met de lokale politie, de dienst ruimtelijke ordening, de preventiedienst en de dienst gemeenschapswachten hebben we drie criteria bepaald om te onderzoeken. Het gaat om de verkeersintensiteit, de verkeerscomplexiteit en de toestroom (zie kader op volgende bladzijde). Op basis van deze criteria krijgt elke school een score die zal bepalen

welk soort toezicht we gaan uitvoeren.

Op basis van de bevoegdheden die gemeenschapswachten hebben, zullen we hen voornamelijk inzetten aan de schoolpoort voor overstekende kinderen. Omwille van de hoge verkeerscomplexiteit zal de lokale politie voornamelijk toezicht doen op drukke toegangswegen die door jongeren van verschillende scholen gebruikt worden en aan scholen die op de gewestwegen of de ring van Leuven liggen. De toepassing ligt nog niet 100 % vast, en moet ook nog goedgekeurd worden in het College van burgemeester en schepenen. Het is wel de bedoeling om met het nieuwe systeem te starten bij het begin van volgend schooljaar (2017-2018). Maar momenteel loopt de onderzoeksfase dus nog. Alle criteria zijn nog niet in alle scholen getoetst. Het is ook een tijdsintensief project. Onze gemeenschapswachten gaan ter plaatse tellen en we maken van elke school een dossier. De resultaten worden ook met elke school besproken."

JERRY DE BRIE

"Elke school krijgt een score die zal bepalen welk soort toezicht op die plaats wenselijk is." Riet Engelen, diensthoofd gemeenschapswachten Leuven

Helikopterview

Naast dit onderzoek loopt er nog een ander project van de stad Leuven in samenwerking met de Voetgangersbeweging, die in 'helikopterview' de mobiliteitsbewegingen naar scholen op clusterniveau onderzoeken. De bedoeling is dat beide projecten uiteindelijk in elkaar geweven worden om zo een geïntegreerd beeld te krijgen van de bewegingen naar en aan scholen en op basis daarvan de correcte keuzes te maken.

Meer details over dit onderzoek kunt u lezen in het artikel 'Drie criteria voor schooltoezicht' op pagina 2 van deze Mobiliteitsbrief.

Gemachtigd opzichters op strategische plaatsen

In Herenthout worden de drukke punten in de buurt van scholen voor en na de schooluren begeleid door vier gemachtigd opzichters via het PWA. De politie springt indien nodig bij op plaatsen waar verkeersregeling nodig is.

Ook dit schooljaar worden in Herenthout gemachtigd opzichters ingezet voor en na de schooluren. Alle gemachtigd opzichters zijn tewerkgesteld via het PWA en kregen een opleiding bij de politiezone Neteland. Jaarlijks evalueren de PWA-verantwoordelijke en de politiecommissaris de plaatsing.

“Elk jaar overleg ik met de politiecommissaris over waar we onze gemachtigd opzichters het best inzetten”, zegt **Peggy Fransen**, PWA-verantwoordelijke. “Aanvragen voor nieuwe of bijkomende plaatsen gebeuren in samenspraak met de gemeente. Daarna stel ik een jaarplanning op. Dit schooljaar hebben we een pool van vijf gemachtigd opzichters voor vier staanplaatsen. Ik werk met een wekelijks rotatiesysteem zodat de vrijwilligers niet altijd op dezelfde locatie staan, dat hebben ze zelf zo gevraagd. Als er iemand door onvoorziene omstandigheden niet aanwezig kan zijn, is de afspraak dat hij of zij mij contacteert of zelf een collega vraagt om in te springen. Is er niemand stand-by, dan vragen we aan de politie om in te springen, maar dat gebeurt zelden.”

JERRY DE BRIE

■ Indien nodig springt de politie in Herenthout de gemachtigd opzichters bij om het verkeer te regelen tijdens de drukste momenten.

Drukte

De gemachtigd opzichters staan niet aan de schoolpoorten zelf, maar op strategische punten in de buurt van de scholen. Zo kunnen ze de toestroom van leerlingen naar verschillende scholen tegelijk verwerken. “Elk jaar bekijken we de opstelling”, zegt politiecommissaris **Marc Van Looy**. “Meestal blijft die ongewijzigd, tenzij er omstandigheden zijn die elders inzet vragen, zoals wegenwerken of omleidingen door evenementen. Om de locaties van de gemachtigd opzichters te bepalen, houden we vooral rekening met de drukte op de weg. De politie

doet ook toezicht op het verkeer in de buurt van de scholen en dit vooral op plaatsen waar effectieve verkeersregeling noodzakelijk is of waar gelet op de drukte aan de school inzet vereist is. Die drukte hangt vaak samen met de nabijheid van de autosnelweg en industriezone in de nabije gemeenten, en is vooral na schooltijd een probleem omdat dan het woon-werkverkeer tegelijk op gang komt. Momenteel is er ook nog geen beperking voor het zware verkeer in de dorpskern wat een bijkomende zorg is voor het veilige verkeer van en naar de scholen.”

JERRY DE BRIE

Leuven

Drie criteria voor schooltoezicht

Om een objectieve score te behalen die bepaalt of en welk toezicht er nodig is aan scholen, hanteert de dienst gemeenschapswachten in Leuven drie criteria in haar onderzoek (zie ook pagina 1):

- **Verkeersintensiteit:** het aantal voertuigen per type weg (op basis van de wegencategorisering).
- **Complexiteit** van de verkeerssituatie:
 - Is er een autoparkeerplaats binnen een straal van 20 m op de rijbaan?
 - Is er een bushalte binnen een straal van 20 m of is het enkel een doorgangsweg voor bussen?
 - Is er tweerichtingsverkeer?
 - Zijn er snelheidsremmende maatregelen (bv. verkeersplateau, wegversmalling, verkeerslichten, ...)?
- **Toestroom:** het aantal overstekende kinderen met of zonder volwassenen en dit 30 minuten voor de start van de school.

Het onderzoek loopt nog. Enkel de scholen die op de drie criteria voldoende hoog scoren, zullen in aanmerking komen voor toezicht door gemeenschapswachten of door politie.

7 vragen & antwoorden over gemachtigd opzichters

1. Van waar komt de term 'gemachtigd opzichter'?

Het begrip 'gemachtigd opzichter' werd in 1987 ingevoerd in het verkeersreglement (KB 25 maart 1987). Oorspronkelijk was hun taak om de veiligheid van groepen kinderen en scholieren in het verkeer te verzekeren. In 1999 werd hun bevoegdheid uitgebreid tot personen met een handicap en senioren.

2. Welke taken voert een gemachtigd opzichter uit?

De gemachtigd opzichter:

- kan het verkeer stilleggen om groepen te laten oversteken;
- kan hen verbieden om over te steken, zolang de verkeersomstandigheden niet optimaal zijn;
- mag 'aanwijzingen' geven, suggesties om iets te doen of niet te doen. Deze aanwijzingen moeten in overeenstemming zijn met de geldende verkeertekens en hebben nooit de waarde of bindende kracht van een bevel;
- kan een overtreding aangeven bij de politie of formeel klacht indienen.

Dit mag een gemachtigd opzichter niet:

- proces-verbaal opstellen;
- identiteitscontroles uitvoeren.

3. Wie kan gemachtigd opzichter worden?

In principe kan iedereen die 18 jaar is gemachtigd opzichter worden. Je moet wel een opleiding volgen, georganiseerd door de politie. De opleiding bestaat uit een theoretisch en een praktisch luik. Na de opleiding wordt er een getuigschrift afgeleverd dat in principe voor onbepaalde duur geldig blijft.

4. Welk statuut hebben gemachtigd opzichters?

Sommige gemachtigd opzichters zijn tewerkgesteld via de PWA, anderen zijn 'gelegenheids-personeel' (bv. leerkrachten, personeel van een rustoord, vrijwilligers). Als een gemeente gemachtigd opzichters zoekt en geen vrijwilligers vindt, kan zij een beroep doen op de door haar tewerkgestelde gemeenschapswachten.

5. Waar mag een gemachtigd opzichter zijn bevoegdheden uitvoeren?

De gemachtigd opzichters worden aangesteld door de burgemeester. De gemachtigd opzichter oefent zijn bevoegdheden uit in de gemeente waar hij gemachtigd is. Als hij in een naburige gemeente optreedt, dan moet de betrokken gemeente haar toestemming geven.

6. Welke verzekering is er nodig?

De gemeente moet voor een gepaste verzekering zorgen. Er moet ook worden onderzocht of personen die in het kader van hun beroepsbezigheid gedekt zijn door een verzekering (zoals leerkrachten, personeel van een rustoord), ook gedekt zijn in hun hoedanigheid van gemachtigd opzichter. Opzichters moeten verzekerd zijn tegen:

- burgerlijke aansprakelijkheid krachtens de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek;
- persoonschade en zaakschade, voortkomend uit ongevallen die zouden gebeuren bij het uitoefenen van de taak of op de weg van of naar de plaats waar de taak wordt uitgeoefend.

7. Wat is het verschil met andere gemachtigde personen?

De gemachtigd opzichters behoren tot de 'personen die een begeleidende rol moeten spelen'. Andere categorieën zijn leiders, jeugdverkeersbrigades, gemachtigde militairen, groepsleiders bij voetgangers, groepsleiders bij ruiters, signaalgevers, wegkapiteins voor fietsers, wegkapiteins voor motorrijders en werfopzichters. In tegenstelling tot de gemachtigd opzichters is het wettelijk kader voor de andere categorieën van gemachtigde personen zeer summier, ze worden enkel vermeld in het verkeersreglement. Het grote verschil is dat gemachtigd opzichters via hun C3-bord het verkeer kunnen stilleggen. Alleen wegkapiteins en groepsleiders bij ruiters mogen dit ook, maar enkel op kruispunten zonder verkeerslichten. De gemachtigd opzichters kunnen zelf geen proces-verbaal opstellen of identiteitscontroles uitvoeren.

Het wettelijk kader rond gemachtigd opzichters vindt u in het **Ministerieel rondschrijven van 5 juli 1999 betreffende de gemachtigd opzichters**.

Verplichte uitrusting van een gemachtigd opzichter

- Een **band** om de linkerarm gedragen met horizontaal de nationale kleuren erop en met in zwarte letters op de gele strook de naam van de gemeente.
- Een reproductie op een steel van het **bord C3** (langs beide kanten) met een diameter van ten minste 15 cm. De rode rand moet van reflecterend materiaal zijn of een lichtje hebben, of een combinatie van beiden.
- Een **fluojas of hesje** is niet verplicht maar wel aan te raden.

Nieuwe geluidsnormen en maatregelen laden en lossen

De Vlaamse overheid testte via het PIEK 2-project of stille leveringen in de dagrand (vóór de ochtendspits en ná de avondspits) potentieel hebben. De resultaten logen er niet om. De omwonenden, gemeenten en distributiebedrijven reageerden positief. Het PIEK 2-project zorgde voor minder files, verbeterde de verkeersveiligheid, verminderde het brandstofverbruik en de uitstoot van schadelijke stoffen.

FOTO: COLRUUT

Door al die positieve effecten heeft de Vlaamse Regering dit jaar een nieuw kader van geluidsnormen en maatregelen in het VLAREM II goedgekeurd, dat op 5 september 2016 in werking trad. Het kader is gericht op laad- en losverrichtingen bij de supermarkten die vallen onder categorie 47.11 van de NACE-code (2008) en die ingedeeld zijn als een hinderlijke inrichting via rubriek 16.3.1 van de indelingslijst omwille van de koelinstallaties. Een bijkomende beperking van de scope betreft het feit dat de supermarkt ook uitgerust moet zijn met een bedrijfseigen laad- en losplaats om gebruik te kunnen maken van het aangepaste geluidsnormenkader.

Via het PIEK 2-project werd ook een stappenplan ontwikkeld dat lokale besturen kan ondersteunen bij de implementatie van dagrandleveringen.

Meer info:

<http://mow.vlaanderen.be/piek-vlarem/> (resultaten PIEK 2 en stappenplan lokale besturen)
<https://www.lne.be/themas/vergunningen> (Vlaremrein 2015)

BOB-Awards zomer 2016 uitgereikt

De BOB-zomercampagne startte begin juni, net voor de aanvang van het EK, de festivalzomer en talrijke BBQ-avonden. Onder het motto "Nul op? Bedankt BOB!" konden ook steden, gemeenten en verenigingen acties op poten zetten om hun BOB's te bedanken. Het BIVV en de BOB-partners zetten de meest originele initiatieven in de kijker met een BOB-Award. De BOB-Awards van de zomer 2016 gingen naar Club Brugge, Festival da Copa in Hasselt, BOBtails bij politiezone Wetteren-Laarne-Wichelen, BOB-fan Johan Degraeve, Promomateriaal in Evere en de BOB-sjaals in Gerpinnes.

Nieuwe vrijwilligers voor veilig verkeer

Naast verkeersouders die de school van hun (klein)kinderen helpen bij verkeersactiviteiten, start de VSV vanaf september 2016 met drie nieuwe soorten vrijwilligers die binnen hun eigen tijd en interesses mee werk willen maken van veilig verkeer in hun gemeente of stad. Zij dragen hun steentje bij door workshops rond verkeersthema's te geven of sensibiliserende verkeersveiligheidsacties op te zetten.

- **Netwerkvolontarissen** zijn lokale ambassadeurs voor veilig verkeer en zijn verbonden aan de gemeente of stad waar ze wonen of actief zijn.
- **Vormende vrijwilligers** geven interactieve workshops bij verenigingen, organisaties en in bedrijven.
- **Sensibiliserende vrijwilligers** trekken erop uit met een tuimelwagen of virtual reality-brillen, ... om met korte acties mensen te sensibiliseren.

Veilig verkeer is onze prioriteit! Die van u toch ook? Zoek mee naar enthousiaste vrijwilligers in uw gemeente of stad om samen te werken rond verkeersveiligheid. Doe een oproep via uw communicatiekanalen en nodig hen uit voor onze infomomenten op 22 oktober en 26 november van 10 tot 12.30 uur in Mechelen.

Wenst u graag (meer) informatie op maat voor uw communicatiekanalen? Mail ons via vrijwilligers@vsv.be. Ontdek meer over de verschillende vrijwilligersengagementen op www.VSVvrijwilligers.be.

VSV neemt verkeerseducatie over van de federale politie vanaf 2017

FOTO: VSV

De Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) zal vanaf 1 januari 2017 instaan voor verkeerseducatie en voorlichtingsacties in secundaire scholen. Alle activiteiten van de Cel Educatie en Preventie (CEP) van de Federale Wegpolitie

werden op 31 augustus stopgezet, om meer ruimte te maken voor de kerntaken van de politie. Het aanbod en het arsenaal van de VSV wordt ook uitgebreid om de rol van de politie over te nemen. De VSV neemt de bekende tuimelwagens van de politie over. Voor scholen heeft de VSV sinds geruime tijd een eigen, grotendeels gratis aanbod ter beschikking met projecten als 'De Grote Verkeersroets', 'Het Grote Fietsexamen' en 'Helm Op Fluo Top'. Om het wegvallende aanbod van de Federale Wegpolitie in het secundair onderwijs te compenseren, zal de VSV vanaf 1 januari 2017 alle gemeenten, politiezones en scholengroepen in Vlaanderen de mogelijkheid bieden om per graad een verkeersweek te bestellen. De VSV baseert zich daarbij grotendeels op het succesvolle concept van de 'Mobibus': de gemeente, politiezone of scholengroep die de verkeersweek aanvraagt, staat in voor het opstellen van het weekschema en de praktische zaken, en draagt gedeeltelijk bij in de kosten.

Meer informatie:

- www.verkeersschool.be (aanbod voor scholen)
- www.workshopsveiligverkeer.be (aanbod voor overheden, bedrijven en verenigingen)
- De VSV-tuimelwagens is vanaf 1 september 2016 te boeken via vrijwilligers@vsv.be

De Lijn biedt kant-en-klare campagne voor duurzame mobiliteit

De Lijn ontwikkelde een multimodale campagne om inwoners anders te laten nadenken over verplaatsingen. De campagne wordt exclusief voor de inwoners van jouw stad of gemeente opgezet. Ze informeert en sensibiliseert hen over het aanwezige aanbod aan duurzame vervoersoplossingen. Inwoners worden getriggert om de alternatieven ook effectief uit te proberen via talrijke incentives van elke mobiliteitsaanbieder. Op eenvoudige aanvraag kan deze campagne ook in jouw gemeente gevoerd worden. Ze brengt bovendien zo goed als geen workload voor jouw gemeente/medewerkers.

Meer info op www.delijn.be/groenemobizone (met toelichtend filmpje) of bij wim.nicque@delijn.be (0475 54 15 95)

Agenda

September

- 20 De fundamenten van de verkeersveiligheid (lesdag 1)
- 27 Gemeentelijk tragewegenbeleid – met slimme mobiliteitsschakels
- 29 Herkenbaarheid van snelheidsregimes/limieten

Oktober

- 4 Opleiding 'Stads- en dorpskernvernieuwing' 2016 – dag 1: Kwalitatieve kernversterking met belangrijke grondpositie voor stad/gemeente
- 4 Dag van de mobiliteitsprofessional
- 6 ITS-congres
- 6 OCW-studiedag geluidsschermen
- 7 Colloquium Verkeers- en mobiliteitseducatie bij de lokale politie
- 11 en 20 De fundamenten van de verkeersveiligheid (lesdag 2 en 3)
- 15 en 16 Dag van de Trage weg
- 18 Opleiding 'Stads- en dorpskernvernieuwing' 2016 – dag 2: Open ruimte en financiële haalbaarheid
- 21 DYNACity Data Challenge

Zie ook de agenda op www.mobielvlaanderen.be/overheden

Mobiliteitsbrief is er ook als e-zine. Abonnees op het e-zine krijgen de Mobiliteitsbrief digitaal in hun persoonlijke mailbox. U kunt voor de papieren en/of digitale versie gratis in- en uitschrijven via www.mobielvlaanderen.be/overheden ('Publicaties' - Mobiliteitsbrief). Op deze website vindt u ook alle Mobiliteitsbrieven terug en meer informatie over het lokaal mobiliteitsbeleid. Voor suggesties en vragen over deze publicatie of uw abonnement kunt u mailen naar info@mobilitetsbrief.be.